

ATLAS ZUR RAUMENTWICKLUNG
2. Bildung.

Hrsg. von Bundesforschungsanstalt für Landeskunde und Raumordnung.
Bonn 1980, 1 bd., 60 cm, pris ikke oplyst.

2. bind af det store kortværk om BDR omhandler uddannelsessektoren. Denne er inddelt i 11 emner, der spænder fra folkeskole til forskning. Værket bæres af smukt udførte tematiske kort i farver. Disse ledsages af en kortfattet tekst og statistik. Kildehenvisningerne er omfattende og nyttige. Flertallet af kortene er korogrammer i målestoksforholdet 1:3 mio., enkelte er mere detaljerede på regional basis, mens europæiske forhold demonstreres ved et enkelt opslag. Værket er opdateret til de nyeste statistika, og dets dynamiske element er tilfredsstillende.

Dets nytte for tyske politikere og planlæggere er oplagt, men også forskere og undervisere med interesse for BDR's regionale geografi eller for undervisningssektoren kan med fordel anvende dets mange kort.

Christian Wichmann Matthiessen

Hermann Hambloch:

DIE BENELUXSTAATEN:
Eine geographische Länderkunde.
(Wissenschaftliche Länderkunden, Bd. 13).

Darmstadt 1977, XVIII, 404 s., ill. 22 cm, pris ikke oplyst.
Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

En god gammeldags regionalgeografi med mange kort, billeder og tabeller trykt med tæt og gnidret skrift virker givet afskrækkende på mange, som ellers bruger information om Benelux. Ikke destomindre er det nyttigt ved ekskursionsplanlægning eller ved regionalgeografiske studier at have en omfattende håndbog, og denne er en kærkommen udvidelse af den beskedne bestand.

Bogen er traditionelt opbygget omkring: Fysisk geografi, historie, befolkning og økonomi. Der regionaliseres på flere måder, og regi-

onbeskrivelserne har en delvis problemorienteret angrebsvinkel.

Christian Wichmann Matthiessen

Joachim Blüthgen:

ALLGEMEINE KLIMAGEOGRAPHIE
3. neu bearb. Aufl. / von Wolfgang Weischet. (Lehrbuch der allgemeinen Geographie, Bd. 2).
Berlin 1980, XXX, 887 s., ill & 4 kort i lomme, 25 cm, DM 168,-.
Walter de Gruyter & co.

Blüthgens lærebog i klimatologi, der kan betegnes som en klassiker på feltet, foreligger hermed i 3. udg., revideret og bearbejdet af W. Weischet. De tidligere udg. er anmeldt i Geogr. Tidsskr. bd. 64 & 65.

Opbygningsmæssigt adskiller den foreliggende udgave sig ikke fra 2. udg. Når bogen alligevel er udvidet fra 717 til 877 sider skyldes det dels valg af større skrifttype og dels, at nogle områder er mere udførligt behandlet. Dette gælder specielt inden for emner, hvor forskningsaktiviteten har været særligt intensiv i den mellemliggende periode, eksempelvis stråling og forurening. En del nye diagrammer og figurer er med til at styrke den nye udgave. Med disse ændringer vil klimageografien utvivlsomt fastholde placeringen som værdifuldt opslagsværk, hvor nu også nyere betragtninger er udførligt behandlet.

Henrik Søgaard

TROCKENGEBIETE:

Natur und Mensch im ariden Lebensraum: Festschrift zum 60. Geburtstag von Helmut Blume / hrsg. von H.K. Barth und H. Wilhelmy. (Tübinger geographische Studien. H. 80: Sonderbd. 13).

Tübingen 1980, XV, 405 s., ill., 24 cm, pris ikke oplyst.

Den røde tråd i dette festskrift er studiet af tørre områder. De 22 bidrag afviger på alle andre områder stærkt fra hinanden og eksplificerer pædagogisk en række af de retninger, som faget geogra-

fi har bevæget sig i. I et indledende bidrag beskæftiger H.K. Barth sig med de tørre områders afgrænsning og med deres landbrugsmæssige udnyttelsesmuligheder og bevæger sig således i det "økologiske" grænseområde mellem traditionel natur- og kulturgeografi. Herefter skilles vejene. I den første halvdel af festskriftet behandles "der Naturraum" af adskillige forfattere ud fra primært geomorfologiske synsvinkler, mens anden halvdel beskæftiger sig med "Lebensraum und Lebensformen". Traditionelle beskrivende regionalgeografiske indlæg veksler med matematisk og statistisk prægede afsnit, og emnerne spænder fra det økologiske over det demografiske og det sociologiske til det økonomiske. Man kan nok sige, at bogen demonstrerer de afgrænsningsproblemer, som faget har (og altid har haft). Ligeledes understøtter bogen den version af Kuhn's "paradigme-teori", som går ud på, at gamle besejrede paradigmer ikke dør i kamp, men lever videre parallelt med deres nyere kolleger (og måske endda vinder omkampen).

Kjeld Rasmussen

Grit Lerche and Axel Steensberg:
AGRICULTURAL TOOLS AND FIELD SHAPES:
Twenty five years of activity by the international secretariat.
(International Secretariat for Research on the History of Agricultural Implements. Publication No.3).
Copenhagen 1980, 107 s., ill., 23 cm, Kr. 60,-. Nationalmuseet.

Grit Lerche og Axel Steensberg har givet en oversigt over de 25 år, Sekretariatet for Forskning i Landbrugsredskaber har fungeret. Det er blevet til en smuk lille jubilæumspublicasjon, der giver en nyttig oversigt over sekretariatets forskningsprojekter: Draved-forsøget med svedjebrug, forsøg og undersøgelser over ard og plov, arbejdet med markstrukturer (fx Borup og Stokkerup) og studier over

spadebrug i Vesteuropa, Asien og Paua-New Guinea. Bogen og alt det spændende nyt, der er fremkommet ved arbejdet, gør forfatterne megen ære.

Sofus Christiansen

Michael Turner:

ENGLISH PARLIAMENTARY ENCLOSURE: Its historical geography and economic history.

Folkestone 1980, 247 s., ill., 23 cm, £ 13,-. Dawson publishing.

M. Turner præsenterer her det hidtil mest omfattende indlæg i den gennem mange år løbende debat i England omkring det store lovkompleks, der går under titlen Enclosure Acts, og som blev til i løbet af godt et hundrede år, kulminerende 1760-1820. Det er stort set disse Acts, der er ansvarlige for det nuværende dyrkningsmønster og for billedet af det engelske landskab med dets typiske skakbrætmønster af levende hegn. Forfatteren inddrager ikke alene spatiale og tidsmæssige aspekter i sin behandling, men forsøger også at korrelere udskiftningerne med en række økonomiske faktorer som pris-svingninger og fæsteafgifter, det store befolkningspres i tiden samt indenrigs- og udenrigspolitiske forhold. Anmelderen undrer sig over den ringe rolle, som forfatteren tillægger den på samme tid foregående industrialiserings- og urbaniseringsbølge ligesom den fra anden side påviste omfattende revolution inden for landbruget i form af teknologiske innovationer og forbedringer af afgrøder og husdyr-racer. Men det må indrømmes, at disse variabler kun med vanskelighed kan belægges med tal til brug for en data-analyse. Måske er det derfor, at der kun kommer ret så vage konklusioner frem.

Viggo Hansen

S.W. Tromp:

BIOMETEOROLOGY: The impact of the weather and cli-

mate on humans and their environment (animals and plants). London 1980, XIV, 346 s., ill., 25 cm, \$ 19.40. Heyden & Son Ltd.

Til forskel fra de fleste andre tekstbøger i biometeorologi har Tromp i sin nye bog centreret på mennesket og den påvirkning, vi modtager under forskellige meteorologiske forhold. Angrebsvinklen er i overvejende grad medicinsk; man tager eksempelvis udgangspunkt i de enkelte sygdomme og ser, under hvilke meteorologiske forhold hyppigheden er størst.

I bogen inddrages mange nyere resultater; fx at der er en positiv korrelation mellem föhn-forhold og den menneskelige reaktionstid, antal trafikulykker, og bogen kendetegnes af en yderst detaljeret fremstilling af problemstillingen.

Henrik Søgaard

RAUMORDNUNG

Hrsg. von Klaus-Achim Boesler. (Wege der Forschung, Bd. 330). Darmstadt 1980, VI, 488 s., ill., 20 cm, DM 92,-. Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

Denne redigerede artikelsamling om "raumordnung" har den hensigt at give staten eller dennes embedsmænd et instrument til at forbedre organisation, udvikling og udnyttelse af regioner. Det kan ske socialt, kulturelt, militært, økonomisk eller økologisk betinget.

Først diskuteres forskellige mål og opstilling af politiker, dernæst analyseres "raumordnung" som viden-skab, og sluttelig vurderes midlerne for at opnå rimelige resultater. Artiklerne er en blanding af gammelt, halvgammelt og næsten nyt, skrevet af et internationalt udvalg af videnskabsmænd. Den er trykt i gnidret typografi på dårligt papir og indeholder næsten ikke figurer eller kort, selv om emnet er et af de mest illustrative.

Christian Wichmann Matthiessen

Volkmar Vareschi:

VEGETATIONSÖKOLOGIE DER TROPEN Stuttgart 1980, 293 s., ill., 23 cm, DM 96,-. Verlag Eugen Ulmer.

Den foreliggende bog om de tropiske vegetationstyper er af stor interesse for geografer, specielt sådanne, som interesserer sig for Sydamerika. Bogen gennemgår nemlig tropevegetationens hovedtræk på glimrende måde, og dens materiale (inkl. udmærkede illustrationer) er i det hele tilfælde hentet fra Sydamerika.

Sofus Christiansen

Hans Ruthenberg:

FARMING SYSTEMS IN THE TROPICS 3rd ed.

Oxford 1980, XXII, 424 s., ill., 24 cm, paperback £ 12.50. Oxford University Press.

Ruthenbergs velkendte arbejde over tropiske landbrugssystemer er nu kommet i en tredje, revideret udgave. Den i forvejen udmærkede bog er derved blevet forbedret på flere måder. Således er der tilføjet et afsnit i introduktionskapitlet, der handler om klassifikation af landbrugssystemer, og der er et supplement om forskningsmetoder anvendt på sådanne. Betegnelserne er blevet revideret, fx kapiteloverskrifterne, og ny eksempler på landbrug er medtaget. Bogen er klart blandt de bedste af sin art på markedet, og den fås i paperback-udg. til en nogenlunde rimelig pris.

Sofus Christiansen

William A. Dando:

THE GEOGRAPHY OF FAMINE

London 1980, XII, 209 s., ill., 24 cm, £ 12.50. Edw. Arnold Ltd.

Baggrundsmaterialet for denne bog er bl.a. kilder om hen ved 8000 hungerkatastrofer. Første del fremhæver menneskenes bånd til ressourcerne og giver almen baggrundsviden om næringsbehov samt om de vigtigste fødeemner. Anden del definerer fænomenet sult og forsøger